

Ime in priimek ali šifra tekmovalca/-ke:

Razred:

Mentor/-ica:

ŠOLSKO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2023/2024

Tekmovalna skupina: Osnovna šola A (8. in 9. razred)

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Veseli nas, da sodeluješ na tekmovanju v znanju geografije, kjer boš izkazal/-a svoje geografsko znanje in zmožnosti sklepanja ter argumentiranja.

Najprej zapiši svoje podatke ali prilepi svojo šifro v za to predvideni prostor.

Uporabljaš lahko kemični svinčnik ali nalivno pero, kompas, geotrikotnik ter barvice.

Naloge rešuj tako, da odgovore v sklopu A vpišeš v preglednico na ocenjevalnem obrazcu, odgovore v sklopu B pa čitljivo napišeš na predvidena mesta pri posamezni nalogi. Odgovore iz sklopa A bomo upoštevali le, če bodo zapisani v preglednici na ocenjevalnem obrazcu. Če se zmotiš, napačen odgovor prečrtaj in jasno zapiši novo rešitev.

Za reševanje nalog v sklopih A in B imaš na voljo 90 minut časa. Število točk, ki jih lahko dosežeš, je 50.

Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

Ime in priimek ali šifra tekmovalca/-ke:

Razred:

Mentor/-ica:

OCENJEVALNI OBRAZEC

ŠOLSKO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2023/2024

Tekmovalna skupina: Osnovna šola A (8. in 9. razred)

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	ODGOVOR
A	1.	1	
	2.	1	
	3.	1	
	4.	1	
	5.	1	
	6.	1	
	7.	1	
	8.	1	
	9.	1	
	10.	1	
	11.	1	
	12.	1	
	13.	1	
	14.	1	
	15.	1	
	16.	1	
	17.	1	
	18.	1	
	19.	1	
	20.	1	
SKUPNO ŠTEVILO TOČK		20	

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	DOSEŽENO ŠT. TOČK
B	21.	1	
	22.	1	
	23.	1	
	24. a	1	
	24. b	1	
	25.	2	
	26.	1	
	27.	2	
	28.	2	
	29.	2	
	30.	2	
	31.	1	
	32.	1	
	33.	2	
	34.	1	
	35.	1	
	36.	2	
	37.	2	
	38.	2	
	39.	1	
	40.	1	
SKUPNO ŠTEVILO TOČK		30	

SKLOP A

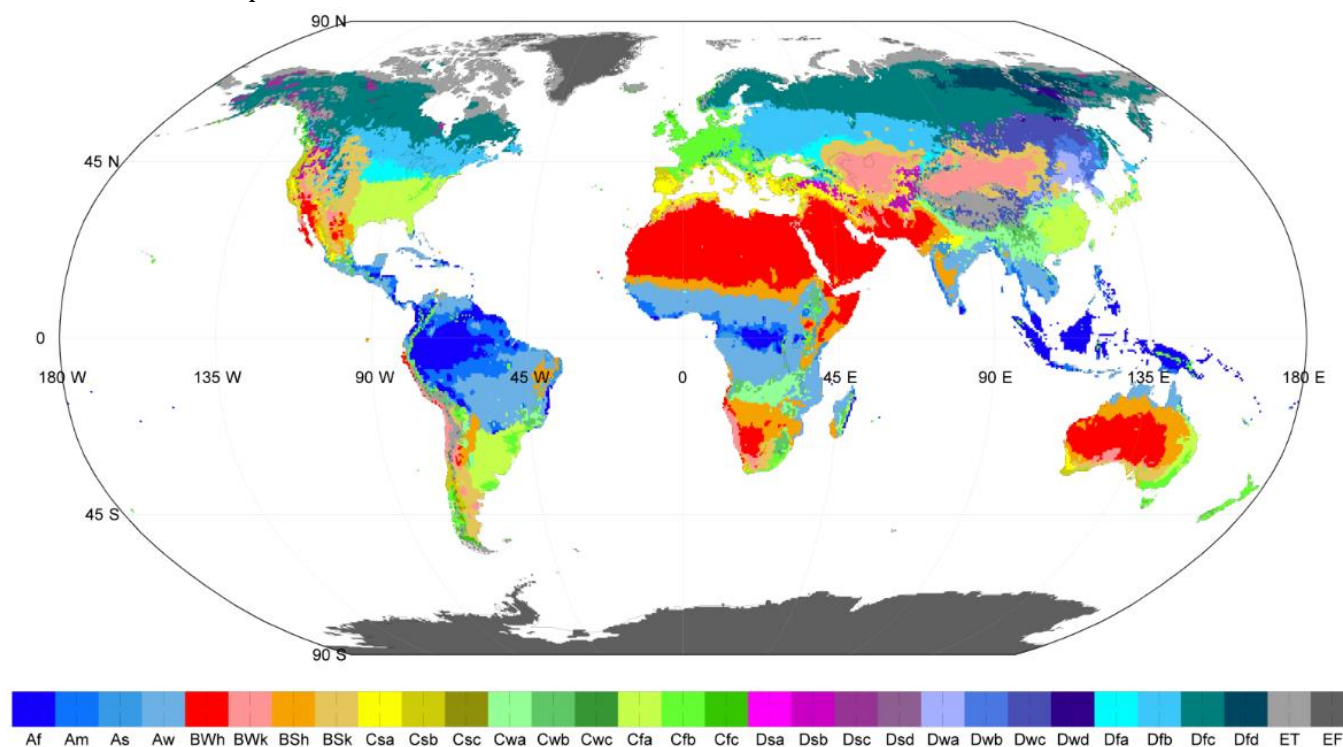
Pri nalogah od 1 do 20 v sklopu A izberi pravilni odgovor in črko pred njim zapiši na ocenjevalni obrazec. PRILOGE (slike 1–3 in 5–6) pripadajo nalogam v sklopu A.

Slika 1: Izrezek iz zemljevida Sveta

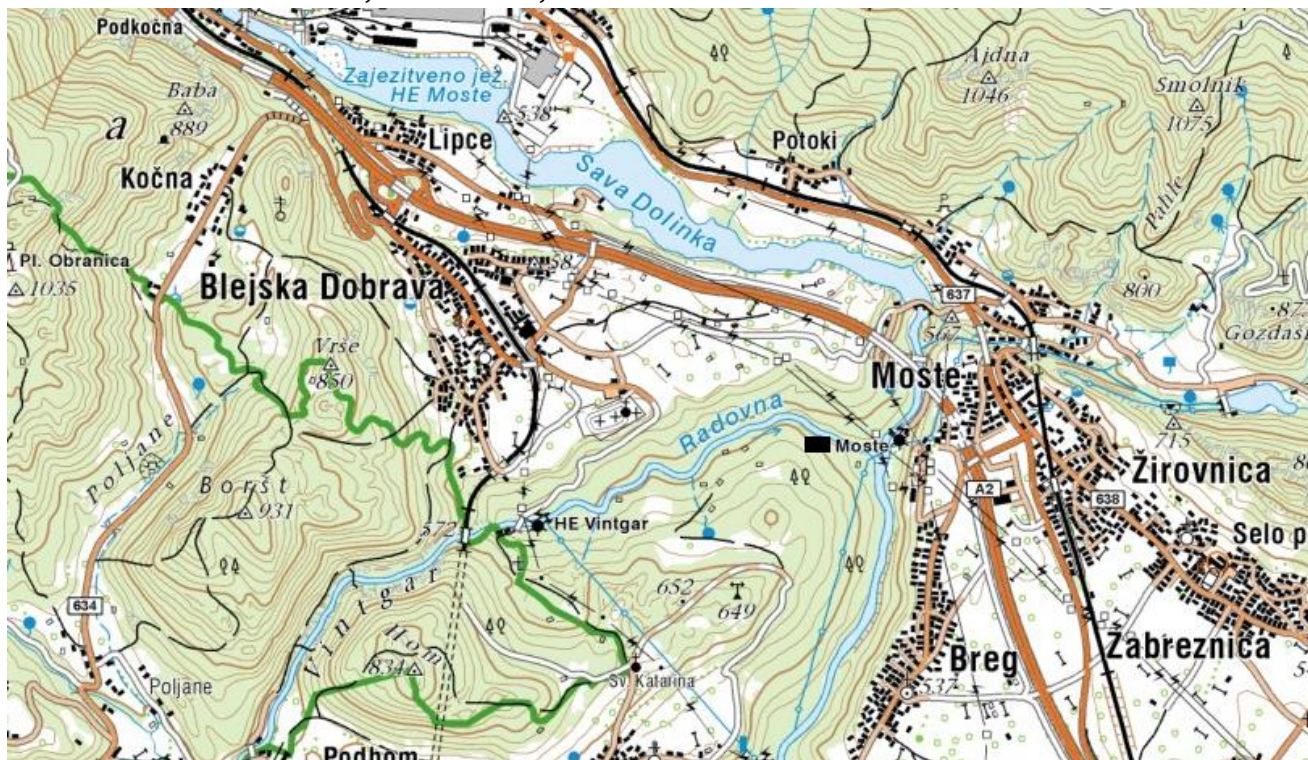
Vir: Mapswire. <http://mapswire.com/> (citirano 27. 6. 2023).

Slika 2: Podnebni tipi

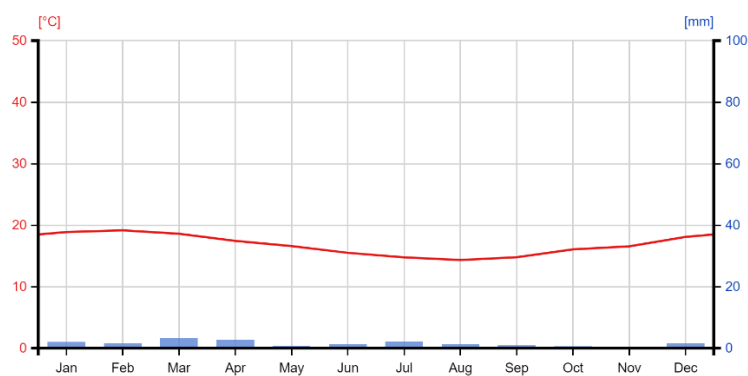
Vir: Köppenova klasifikacija. <http://hanschen.org/koppen> (citirano 27.6. 2023).

Slika 3: Reliefni izsek iz zemljevida Slovenije

Vir: Geopedia. <http://www.geopedia.si> (citirano 15. 7. 2023).

Slika 5: Puščavsko podnebje v Afriki

Vir: Climecharts. <https://climatecharts.net/> (citirano 5. 10. 2023).

Slika 6: Zemljevid Afrike

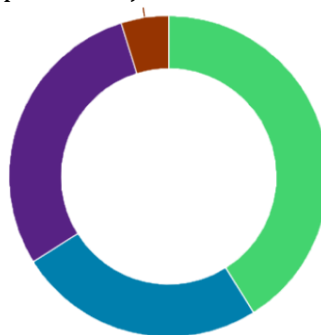

Vir: Afrika. <http://mapswire.com/maps/africa/> (citirano 5. 10. 2023).

1. Na sliki 1 določi koordinati pike črke X.
 - a) 90° SGŠ, 23, 5° ZGD.
 - b) 23, 5° SGŠ, 90° ZGD.
 - c) 23, 5° JGŠ, 90° VDG.
 - d) 23, 5° SGŠ, 90° VGD.
 - e) 90° SGŠ, 23, 5° VGD.
2. V katero veliko vodno površino se izliva reka, ki jo označuje pika črke X na sliki 1?
 - a) Severno ledeno morje.
 - b) Atlantik.
 - c) Indijski ocean.
 - d) Pacifik.
 - e) Sredozemsko morje.
3. Slika 2 prikazuje razporeditev podnebnih tipov po svetu. Obkroži črko pred tistim toplotnim pasom, ki se razteza visoko na severu in je označen s svetlo sivo barvo (■).
 - a) Polarni toplotni pas.
 - b) Zmerno topli toplotni pas.
 - c) Subtropski toplotni pas.
 - d) Subpolarni toplotni pas.
 - e) Tropski toplotni pas.
4. Katero podnebje prikazuje rumena barva (■) na sliki 2? Obkroži.
 - a) Kontinentalno vlažno.
 - b) Oceansko.
 - c) Zmerno hladno.
 - d) Savansko.
 - e) Sredozemsko.
5. Če se želimo orientirati, moramo poznati glavne strani neba. Za natančnejšo orientacijo pa uporabljamo tudi vmesne strani neba. Kakšna je angleška kratica za severovzhod? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
 - a) SW.
 - b) SE.
 - c) N.
 - d) NE.
 - e) NW.
6. Oglej si sliko 3. Koliko znaša razlika v nadmorski višini med gladino Zajezičvenega jezera HE Moste in vrha Smolnika?
 - a) 538 m.
 - b) 500 m.
 - c) 537 m.
 - d) 530 m.
 - e) 510 m.

7. Kako imenujemo vrsto višine, ki si jo izračunal/-a pri nalogi 6?
 - a) Ekvidistanca.
 - b) Relativna višina.
 - c) Nadmorska višina.
 - d) Absolutna višina.
 - e) Plastnica.
8. Iz slike 3 oceni smer neba, iz katere bi bilo najtežje priti na vrh Boršta.
 - a) Z zahodne strani
 - b) Z južne strani.
 - c) S severovzhodne strani.
 - d) Z jugozahodne strani.
 - e) S severne strani.

Slika 4: Delež električne energije po viru proizvodnje v letu 2022 v Sloveniji

Vir: STAT. <http://www.stat.si/> (citirano 27. 6. 2023).

9. Slika 4 prikazuje delež električne energije po viru proizvodnje v letu 2022 v Sloveniji. Obkroži črko, ki opisuje graf od tistega vira (označeno z zeleno), ki proizvede največ do tistega, ki proizvede najmanj električne energije.
 - a) Termoelektrarne, jedrska elektrarna, hidroelektrarne, sončne in vetrne elektrarne.
 - b) Jedrska elektrarna, hidroelektrarne, termoelektrarne, sončne in vetrne elektrarne.
 - c) Hidroelektrarne, jedrska elektrarna, termoelektrarne, sončne in vetrne elektrarne.
 - d) Jedrska elektrarna, termoelektrarne, hidroelektrarne, sončne in vetrne elektrarne.
 - e) Termoelektrarne, jedrska elektrarna, hidroelektrarne, sončne in vetrne elektrarne.

10. Iz slike 6 izberi lokacijo (črko), za katero je značilen prikazani klimogram na sliki 5.

- a) A.
- b) B.
- c) C.
- d) D.
- e) E.

11. Kateri podnebni dejavnik v največji meri vpliva na nastanek puščavskega podnebja na izbrani lokaciji?

- a) Poselitev.
- b) Geografska širina.
- c) Kontinentalnost.
- d) Nadmorska višina.
- e) Morski tok.

Slika 7: Naravna nesreča

Vir: Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=av7qb7oYLII> (citirano 15. 7. 2023).

12. Marca 2011 je na prikazanem območju na sliki 7 prišlo do naravne nesreče. Poleg materialne škode, je bilo tudi veliko smrtnih žrtev. Katera naravna nesreča je povzročila katastrofalne posledice?

- a) Hurikan.
- b) Tromba.
- c) Hladna fronta.
- d) Cunami.
- e) Tornado.

13. Avgusta 2023 je Slovenija utrpela povodenj tolikšnih razsežnosti, ki jih v zgodovini samostojne države ne pomnimo. Obkroži črko pred kombinacijo dveh rek, ki sta poplavljali, in območjem ob njih povzročili največ škode.

- a) Kolpa, Sava.
- b) Drava, Soča.
- c) Meža, Savinja.
- d) Mura, Dragonja.
- e) Ljubljana, Kamniška Bistrica.

14. Obkroži trditev, ki ne velja za osojne strani pobočij v naši geografski širini.

- a) Sneg se na osojni strani obdrži dlje časa.
- b) Na osojni strani vinogradi slabše uspevajo.
- c) Hiše na osojnih straneh je potrebno bolj ogrevati.
- d) Poselitev je gostejša na osojnih pobočjih.
- e) V Sloveniji so osojna pobočja tista, ki so večinoma obrnjena proti severu.

15. Septembra 2023 se je v Maroku v provinci *Al Haouz* zgodil hud potres, v katerem je umrlo preko 2000 ljudi. Kako imenujemo žarišče potresa v Zemljini notranjosti? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Hipocenter.
- b) Seizmograf.
- c) Magnituda.
- d) Epicenter.
- e) Fumarole.

16. Obkroži pravilno trditev, ki se nanaša na geografske značilnosti Slovenije.

- a) Narodno ozemlje Slovenije je manjše od državnega.
- b) Slovenija meji na pet držav.
- c) Najkrajšo državno mejo ima Slovenija z Madžarsko.
- d) Državno ozemlje Slovenije je večje od narodnega.
- e) Najdaljšo državno mejo ima Slovenija z Avstrijo.

Slika 8: Vipavski Križ

Foto: J. Makovec. Vir: Arhiv Javnega zavoda za turizem Nova Gorica in Vipavska dolina (citirano 16. 10. 2023).

17. Kako imenujemo tip naselja, ki je prikazan na sliki 8?

- a) Zaselek.
- b) Gručasta vas.
- c) Počitniške hiške.
- d) Samotna kmetija.
- e) Obcestna vas.

Slika 9: Goriška brda

Vir: Wikipedia.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3c/Goriska_brda.jpg
(citirano 14. 9. 2023).

18. S pomočjo slike 9 ugotovi, katera gospodarska dejavnost je najmanj verjetna za Goriška brda.

- a) Hmeljarstvo.
- b) Turizem.
- c) Vinogradništvo.
- d) Sadjarstvo.
- e) Gostinstvo.

19. Kako imenujemo reliefno obliko, ki je prikazana na sliki 9?

- a) Kotlina.
- b) Dolina.
- c) Nižina.
- d) Gričevje.
- e) Hribovje.

Slika 10: Poseg v strugo potoka

Vir: Wikipedia.

https://sl.wikipedia.org/wiki/%C5%A0%C4%8Davnica#/media/Slika:%C5%A0%C4%8Davnica_13.jpg (citirano 18. 9. 2023).

20. Kako imenujemo ureditveni poseg na sliki 10, s katerim rekam ali potokom spremenimo vodno strugo, tok? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Urbanizacija.
- b) Regulacija.
- c) Kondenzacija.
- d) Industrializacija.
- e) Melioracija.

21. Oglej si sliko 11 in obkroži pravilni odgovor.

Sladkovodni del Škocjanskega zatoka je pobarvan z: (1 točka)

- a) rumeno barvo.
- b) zeleno barvo.

Slika 11: Škocjanski zatok

Vir: Brečko Grubar, V., 2023. Naravni rezervat Škocjanski zatok in njegov pomen. Geografija v šoli, 31, 2—3, str. 49.

22. Pojasni izvor izraza bonifika, ki se je do danes ohranil v krajevnih imenih.

(1 točka)

23. Slovenija je ena izmed evropskih držav z največjo biotsko raznovrstnostjo, raznoliko pokrajino in najbolj ohranjenimi naravnimi razmerami. Pomemben korak v prizadevanjih za celovito varstvo narave je bil sprejem Zakona o ohranjanju narave. Na spodnjo črto zapiši leto sprejema omenjenega zakona. (1 točka)

24. Podatki kažejo na nenehno večanje deleža zavarovanih območij v Sloveniji.

a) Kolikšen je odstotek zavarovanih območij v Sloveniji leta 2023? _____

(1 točka)

b) Opisno ga primerjaj z deležem v Evropi. _____

(1 točka)

25. Zavarovana območja v Sloveniji razvrščamo v več kategorij. Na črto pred imeni zavarovanih območij zapiši črko ustrezne kategorije zavarovanja. (2 točki)

- A. narodni park
- B. regijski park
- C. krajinski park
- D. strogi naravni rezervat
- E. naravni rezervat
- F. naravni spomenik
- G. naravna vrednota

- ___ Ljubljansko barje
- ___ Goričko
- ___ Škocjanske jame
- ___ Debeli rtič
- ___ Hrastova loza
- ___ Škocjanski zatok

26. Razloži, v čem se razlikujeta naravni rezervat in strogi naravni rezervat.

(1 točka)

27. Obkroži trditve, ki veljajo za Triglavski narodni park.

(2 točki)

- a) Triglavski narodni park obsega preko 80 000 ha, od tega spada v prvo varstveno območje več kot 40 % površja parka.
- b) Plavanje v rekah in jezerih Triglavskega narodnega parka je prepovedano, izjema sta Bohinjsko jezero in Soča na dveh odsekih.
- c) Soteskanje, kajakaštvo in rafting so dovoljeni na vseh odsekih rek.
- d) Uporaba dronov ni dovoljena. Izjeme obstajajo le za raziskovalni in dokumentarni namen ter v infrastrukturnih območjih.
- e) Turistični letalski promet je dovoljen le pod pogojem, da je letenje vsaj 600 m nad najvišjo trenutno točko.
- f) Jadrarno padalstvo je dovoljeno na pet uradnih vzletnih in dveh pristajalnih mestih.

28. Vzroki za nastanek poplav na Ljubljanskem barju so različni. Zapiši dva vzroka.

(2 točki)

Vzrok 1: _____

Vzrok 2: _____

29. Oglej si sliko 12, ki prikazuje sušenje šote v kopicah. Za kateri dve dejavnosti so v preteklosti uporabljali šoto na Ljubljanskem barju? Odgovor napiši na črto.

(2 točki)

Slika 12: Ljubljansko barje

Vir: Kamra. Slovenski etnografski muzej.

<https://www.ljubljanskobarje.si/sample-page/krajinski-park-ljubljansko-barje/> (citirano 18. 9. 2023).

30. Na spodnji črti zapiši dva večja nekraška pritoka na Ljubljansko barje, ki sta nasula obširna vršaja.

(2 točki)

Primer 1: _____

Primer 2: _____

31. Katere vrste erozij so preoblikovale kanjon Bryce? Obkroži pravilno kombinacijo.

(1 točka)

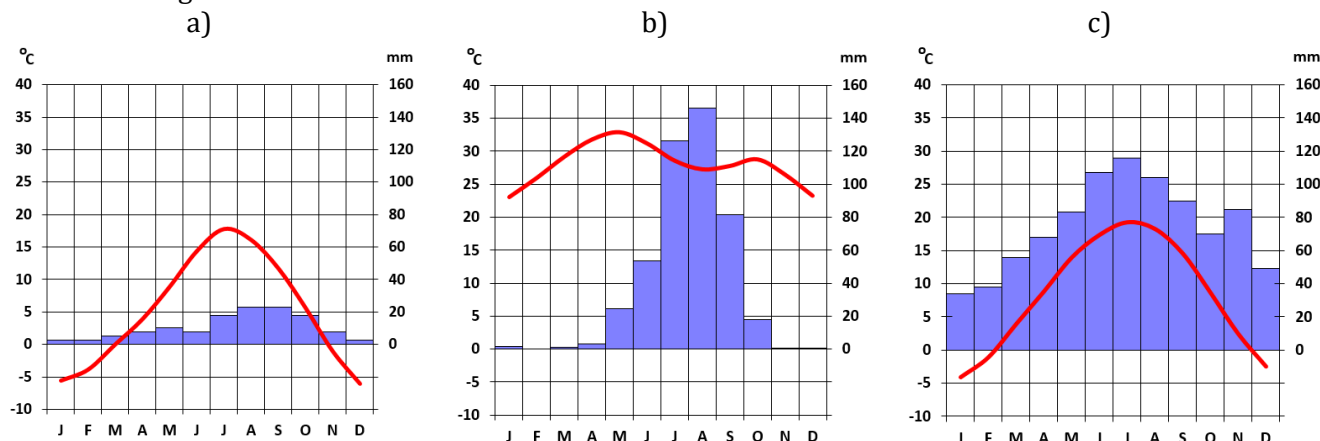
- a) Morska in ledeniška erozija.
- b) Rečna, morska in vetrna erozija.
- c) Zadenjska, ledeniška in vetrna erozija.
- d) Ledeniška, morska in vetrna erozija.
- e) Morska in vetrna erozija.

32. Na spodnjo črto zapiši ime zvezne države ZDA, v kateri je kanjon Bryce. (1 točka)

33. Na spodnjo črto zapiši imeni dveh kemijskih elementov, ki sta v kamninah kanjona Bryce povzročila rožnato barvo kamnin. (2 točki)

34. Kateri klimogram na sliki 13 predstavlja območje narodnega parka kanjona Bryce? Obkroži ustrezno črko. (1 točka)

Slika 13: Klimogrami

Vir: Climecharts. <https://climatecharts.net/> (citirano 14. 9. 2023).

35. Oglej si sliko 14. V polji vpiši dve manjkajoči reliefni obliki. (1 točka)

Slika 14: Nekateri elementi geodiverzitete na območju Ospa

Vir: Stojilković, B., Stepišnik, U., Ferk, M., Breg Valjavec, M., Čonč, Š., 2023. Geodiverziteta – temelj vsega živega. Geografija v šoli, 31, 2—3, str. 26.

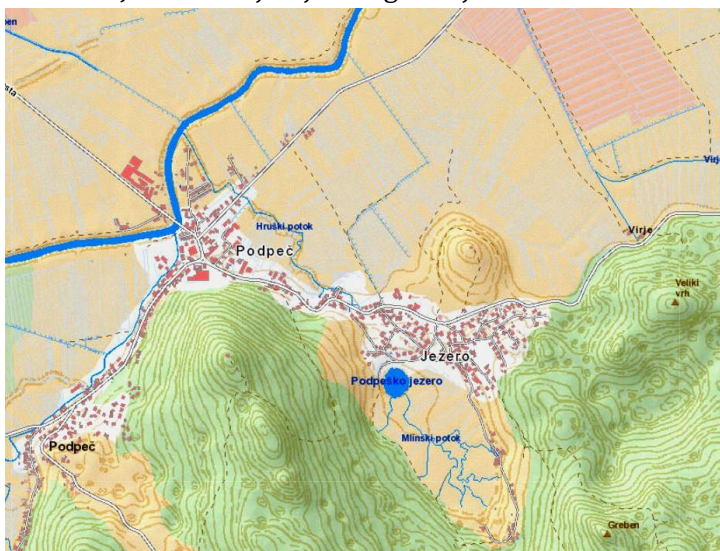
36. Naštej vsaj 3 elemente geodiverzitete, ki jih razbereš na zemljevidu slike 15. (2 točki)

1:

2:

3:

Slika 15: Južni rob Ljubljanskega barja

Vir: Stojilkovič, B., Stepišnik, U., Ferk, M., Breg Valjavec, M., Čonč, Š., 2023. Geodiverziteta – temelj vsega živega. Geografija v šoli, 31, 2—3, str. 31.

37. Opredeli tri funkcije mokrišč.

(2 točki)

38. Oglej si sliko 16 in odgovori na vprašanji.

a) Poimenuj naravni rezervat na sliki 16.

b) Poimenuj reko, ki v njem izvira.

(2 točki)

Slika 16: Naravni rezervat

Vir: Wikipedia. <https://sl.wikipedia.org/> (citirano, 12. 9. 2023).

39. Kako se imenuje prelaz na sliki 17, ki je najvišji asfaltirani gorski prelaz v Vzhodnih Alpah in drugi najvišji v celotnih Alpah?

(1 točka)

Slika 17: Prelaz v Alpah

Vir: Zdešar, A. 2018. Alpe niso le turistični cilj. Zavarovana območja narave v Alpah. Planinski vestnik, 2018, 10, str. 12.

40. Obkroži trditev, ki ne velja za narodne parke v Alpah.

(1 točka)

- a) V Alpah je 13 narodnih parkov. Vsa zavarovana območja pokrivajo okrog 23 % celotnega območja Alp.
- b) Za vse narodne parke v Alpah velja, da so odprti, torej imajo prost dostop za vsakogar pod enakimi pogoji. Vstopnin ni.
- c) Večina narodnih parkov v Alpah ima notranjo conacijo, ki se deli na osrednje in robno območje parka, pri čemer naj bi osrednje območje po kriterijih IUCN obsegalo vsaj 75 % območja parka.
- d) Triglavski narodni park je na področju conacije posebnost, saj ima tri varstvena območja.
- e) Najmilejši režim varovanja ima Švicarski narodni park, ki je hkrati najstarejši narodni park v Alpah.